

L'AERÒDROM REPUBLICÀ 318 (III). AVIONS RELACIONATS AMB EL CAMP D'AVIACIÓ

Com ja hem comentat en articles anteriors, aquest camp d'aviació fou considerat com a «secundari» i per aquest motiu no disposà d'una gran dotació d'aparells ni tampoc tingué una excessiva activitat. Malgrat tot, mentre restà en actiu, molts veïns, sobretot mainada de la Tallada, Verges, Ullà i Torroella, s'acostaren sovint al camp per admirar els avions i, si tenien sort, veure'n algun aterrar o enlairar-se: «[...] la gent anava tot passejant a veure el camp per mirar cap a quina direcció volaven els avions. Els testimonis (llavors nens) recorden els *Felipes*, els *Mosques* i els *Gordus*, els tres tipus d'avions que tingueren activitat en aquest aeròdrom; [...] hi havia uns avions molt curiosos que tenien les ales carrades, no rodones, com tallades amb una serra, als quals nosaltres anomenàvem “els carrats” i que feien una fressa semblant a una moto de dos temps; aquests pujaven i baixaven moltes vegades fregant la pista, sense acabar d'aterrar (pràctiques de vol); «...» uns altres, els *Felipes*, eren força grossos i portaven quatre grans bombes agafades a la panxa; [...] també hi havia una petita esquadrilla d'uns quatre o cinc “caces” d'aquells dits *Mosques*, que quan passaven per sobre de les cases ho feien molt baix, quasi rasant els teulats, només per presumir.»

AERO A-101 Felipe / Praga. Era un avió de reconeixement i bombardeig lleuger creat l'any 1934 a Txecoslovàquia per l'empresa Aero Tovarna Letadel, fundada el 1919 a Praga. Es tractava d'un aparell biplà, biplaça, amb tren d'aterratge fix i un sol motor tipus ERC-Praga (Isotta Fraschini) de 990 CV, que li conferia una velocitat màxima de 265 km/h. El Govern de la República comprà cinquanta-dos d'aquests aparells, però els primers vint-i-dos foren capturats l'abril de 1937 per l'armada *nacional*, que els utilitzà a bastament fins al final de la guerra rebatejats com a *Oca*. Els aparells republicans, vint-i-un, arribaren, en una primera remesa, l'estiu de 1937 i intervingueren en primera línia en la batalla de Belchite i, el maig de 1938, després de desbloquejar-se la frontera francesa, n'arribaren a l'aeròdrom de Canet nou unitats, que passaren a formar part de la 4a Esquadrilla del Grup 71 Mixt (formada per avions tecnològicament desfasats de les marques *Dewoitine*, *Gourdou-Lesurre*, *Letov* i *Aero*) amb tasques de vigilància costera, convertint-se en els primers aparells d'arribar al camp d'aviació.

Aero A-101 «Felipe» (Fotografía extreta de la web «IBERONET: El Aero A-100 series (incluyendo el Aero-101 en España) parte 1»)

Especificacions:

- Tipus d'avió: bombardeig i reconeixement
- Any de creació: 1934
- Tripulació: 2
- Longitud: 12,09 m
- Envergadura: 16,99 m
- Alçada: 3,73 m
- Superfície de les ales: 58,72 m²
- Pes (buit): 2.578 kg
- Pes amb càrrega: 4.345 kg
- Motors / tipus: 1 ERC-Praga (Isotta Fraschini)
- Potència del motor: 990 CV
- Velocitat màxima: 265 km/h
- Velocitat creuer: 212 km/h
- Sostre: 5500 m
- Autonomia de vol: 845 km
- Armament: 2 metralladores davanteres fixes de 7,92 mm Wz 29 i 2 metralladores posteriors mòbils de 7,92 mm Wz 30 a la torreta mòbil de l'observador (ambdós models d'origen polonès)
- Carregament de bombes: 500 kg (cinc bombes de 50/100 kg, dues a sota de cada ala i dues a sota del fusellatge)

POLIKARPOVI-16 Mosca. Fou la millor arma que els republicans reberen de Rússia. Aquest avió soviètic, dissenyat per Nikolai Nikolaievitx Polikarpov, es convertí, la tardor de 1934, en el primer «caça» monoplà d'ala baixa amb tren d'aterratge retràctil a entrar en servei de la història. Convertit en tota una revolució de la seva època, les primeres trenta-un unitats arribaren a Espanya l'octubre de 1936 per donar una empenta a la defensa de Madrid i permeteren al Govern de la República de recuperar

Reportatge fotogràfic d'un dels *Felipes* destinats a l'Aeròdrom 318.1

(Fotografies extretes de la web «IBERONET: El Aero A-100 series (incluyendo el Aero-101 en España) parte 1»)

En la primera i la darrera fotografia podem observar clarament el mas d'en Mach, quarter general del camp, i en les dues centrals, les bombes de 50/100 kg ancorades sota la panxa i les ales de l'aparell

SERRALLERIA

Jaume

JAUME DARNACULLETA LLORENS

Disseminat
 Tel. 972 78 03 10 - 972 78 08 29
VERGES (Girona)

temporalment la superioritat aèria, malgrat que mai no fou present en quantitats suficients per a refermar-la. Es tractava d'un veloç, lleuger i maniobrable avió monoplaça amb part del fusellatge fet de fusta i lona pintada, cabina tancada i un tren d'aterratge que es plegava i s'abaixava a mà gràcies a una maneta i a un sistema de cables (molt incòmode i amb avaries freqüents); els seus únics defectes eren la inestabilitat i una velocitat d'aterratge excessiva. El sobrenom de *Mosca* li venia pel fet que les caixes on anava embalat duïen pintada la paraula «MOKBA» (Moscou en rus i que es pronuncia «mosca»). Val a dir que els *nacionals* l'anomenaren *Rata* pel fet que els aviadors d'origen rus que els pilotaven volaven arran de terra, a només 100 m, per aparèixer de cop i sorprendre l'enemic «com rates sortint de les clavegueres». En els seus quasi deu anys de vida se'n fabricaren unes 7.000 unitats amb un gran nombre de models; a l'Exèrcit Popular de la República hi arribaren 157 unitats dels I-16 tipus 5 i 6 (pràcticament iguals) i 136 més del tipus 10 (a aquests darrers, amb més potència de motor i armament i cabina descoberta, els anomenaren *Supermosca*). Malgrat que en un informe de l'exèrcit *nacional* del mes de desembre de 1938 es parla de la presència de divuit o vint *Mosques* al camp de Canet, la memòria popular coincideix a dir que, com a màxim, hi havia cinc o sis avions d'aquest model.

Acabada la guerra civil, una cinquantena d'aquests avions s'incorporaren a l'*Ejército del Aire* fins a 1953, any en què deixà de volar la darrera unitat que encara quedava en funcionament.

Especificacions (Tipus 6):

- Tipus d'avió: «caça»
- Any de creació: 1933-1934
- Tripulació: 1
- Longitud: 6 m
- Envergadura: 8,88 m
- Alçada: 2,41 m
- Superfície de les ales: 14,87 m²

Polikarpov I-16 «Mosca». (Fotografia de Ricardo Herranz Alcaraz. Fundación Infante de Orleans. Aeródromo de Cuatro Vientos. Madrid)

- Pes (buit): 1.266 kg
- Pes amb càrrega: 1.662 kg
- Motors / Tipus: M25A (Wright «Cyclone» 9)
- Potència del motor: 730 CV
- Velocitat màxima: 455 km/h
- Velocitat de creuer: 300 km/h
- Sostre: 9.000 m
- Sostre de combat: 5.000 m
- Autonomia de vol: 820 km
- Armament: 2 metralladores ShKAS de 7,62 mm muntades a les ales

GOURDOU-LESEURRE LGL-32. Era un avió d'origen francès. Es tractava d'un monoplà, monoplaça, monomotor amb ala de tipus ombrel·la i tren d'aterratge fix que fins a 1934 havia servit en l'exèrcit francès i que, a partir d'aquesta data, pel fet que havia quedat del tot antiquat, fou relegat com a aeronau d'instrucció. Això no obstant, el Govern Republicà i el Partit Nacionalista Basc en compraren al país veí un nombre indeterminat d'unitats. Alguns d'aquests aparells, molt atrotinats segons diversos testimonis, prestaren servei com a avions de pràctiques per a pilots novells, formant part de la 4a Esquadrilla del Grup 71 Mixt.

**FLECA
SUNYER**

c/Vicenç Bou i Hospital, 66 **TORROELLA DE MONTGRÍ**
c/Padró, 6 **VERGES**
c/Molí **BELLCAIRE**
c/Assutzena, s/n Urb. Griells i Càmping Medes **L'ESTARTIT**
Tel. 972 75 88 42 (particular) | 972 76 15 30 (obrador)

Escola de Conducció

Tel. 972 78 01 21 **VERGES**

Especificacions:

- Tipus d'avió: combat i bombardeig lleuger
- Any de creació: 1925
- Tripulació: 1
- Longitud: 7,55 m
- Envergadura: 12,20 m
- Alçada: 2,95 m
- Superfície de les ales: 24,90 m²
- Pes (buit): 963 kg
- Pes amb càrrega: 1.376 kg
- Motors / tipus: Gnome-Rhône Júpiter 9AC
- Potència del motor: 420 CV
- Velocitat màxima: 250 km/h
- Sostre: 8.750 m
- Autonomia de vol: 500 km
- Armament: 2 metralladores Vickers de 7,7 mm sincronitzades

El bàndol *nacional*

Tot i que l'aeròdrom de Canet era a bastament conegut pels feixistes, aquests mai no el bombardejaren, probablement pel fet de considerar-lo molt poc important. De totes maneres, sovint, sobre el cel del camp o de les poblacions properes passaren avions enemics amb l'objectiu de bombardejar poblacions clau de les comarques gironines, entre els quals destacaven els aparells alemanys *Heinkel*

Gourdou-Leseurre LGL-32
(Fotografia <http://www.avionslegendaires.net/>)

Els temuts Savoia-Marchetti SM-79 «Esparver» sobrevolant les costes catalanes (Fotografia http://www.finn.it/regia/html/guerra_civile_spagnola.htm)

Heinkel He-46 La «Pava»
(Fotografia <http://www.avioncorner.net>)

He-111 de la legió Còndor i, sobretot, els temuts italians *Savoia-Marchetti SM-79 Esparver* de l'Aviazione Legionaria, ambdós amb base a l'illa de Mallorca, que aprofitaren l'avinentsa per a desenvolupar les seves mortíferes armes aèries i, de passada, adquirir una experiència que més tard aplicarien en la Segona Guerra Mundial.

De tant en tant, el camp i els voltants també foren sobrevolats pel curiós i alhora temut avió monoplà d'observació i reconeixement alemany *Heinkel He-46C*, conegut popularment com *La Pava*, pel seu «rum, rum, rum» característic, pel fet que volava molt baix i per ser de color clar: «[...] es veia blanca.»

JAUME PRAT I PONS

CENTRE D'ESTÈTICA

TINA

Hores convingudes

Plaça d'Espanya, 15, 1r 3a
17257 TORROELLA DE MONTGRÍ
Tel. 972 75 88 54

- Centre d'estètica i salut
- Tractaments facials
- Tractaments corporals
- Depilacions de tot tipus
- Depilació amb «luz pulsada»
- Endermologia LPG corporal i facial
- Altres